

- / - - 1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2693
Sägner om
Frualid.

Sägner om Frualid.

Där va en fru di kalla Lia-fruan. Humm bode i Glarväl, de va et vannhóll. De lå noran åmm i änjén. (Dänn e fyllad, så di kann tjöra å gå där övor allt.)

Där kone di ente banna. De va Öves manna, di bant fämmtan höväla ihoppa å bant en gryda i (å sänjte nårr å skole måla hår jyft där va). När di så to åpp välana ijänn, så va grydan väkk. Så sad där et värahorn i. Så sto där trykkta bogstávor po värahorned:

"Målor I våra väddja,
så ska vi måla jära läddja."

Så slapp di nårr värahorned ijänn, så fikk di grydan åmm ijänn. De va tröll.

Så jikk humm po dans iblann ongdåmmen. Så behaga di å slo öl po na. Så ble de slut, så jikk humm ente did mer. Så e ja ente mä länjor. Humm ble därifrå sin. Sin ble de ente så bra fårr ongdåmmen. De va ente så rolet sin. Di tjiva mer po jillen sin.

Där va en mann,hann hålt se te na; hann kone bo där hos na. Så skittja kvinjan dränjen did å skole se vatt di hitte pó. Så hade mannen sajt te dränjen,ad nu ble han bjuden po mad å drykk, å de skole hann ente ta. Hann skole slå 'ed bagåmm se,ålla ble hann dö. "Så bler du vistor en sänj å liddja i,männ dänn ska du ente liddja i. Du ska kasta kniven får de i sänjen." - Så jore hann ded,å då plomp de i vannhóled. Sin jikk hann hömm.

Så lå jo mannen i me Lia-fruen,så hann jore na me två glytta. Så ble humm me två glytta. Så ble hann därifrå,männ så komm humm en gång ti -nn. Å då sa hann,hann ville va fri männ hann hösta sin agor. Så såde hann edja-agaren,å di dröjjor injan di kommor åpp. Så tytte humm de dröjde så länje. Så komm humm å frågte,åmm hann ente hade höstad sin agor. Männ så va edjorna presis komna åpp au joren. Å dänn skörden höstar hann allri. Å så ble humm jo klog po,ad humm hade ente mä -n å járra mer. De va jo hans plan. Så ble humm klog po,ad de va skänt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2693
Sågner om
Frualid.

Så ble de aska,så böva humm jo. Så stolen humm sad po,så
 brände dänn injan humm komm hömm,så no humm ente framm. Så jikk
 humm jo ifrå -en dänn gången. Så brände stolen. Så kröv humm
 inj onge en sten. Så sa humm,ad hade humm ente di två nysstenen
 i sin barm.så skole humm spronged te Änjelann,injan askan hade
 nåt na. Männ så kröv humm inj onge en sten i Öves änja,å där
 slo askan ijäll na. Åskan slo stenen itu å slo ijäll na. Å sin
 hördes där allri au na mer. Sin så va trölled ijel-släd.

De e mina fårrfädor,såmm har snakkad åmm -ed. Humm har ente
 vad tí i min tid.

Di påstår å sior,ad där va en nykkla-båra i en sten. (näml.
 vid Frualid.)

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

2693
 Sägner om
 Frualid.

Åsums-pågen.

(Ja tror ente hann bärja, förän ja va kommen te Nygår.)

Så va där en i Himmestårp såmm hidde doktor-Hannan. Så va hann där å måla hos hinne; hann va dokti te å måla. Så fikk hann sin doktors-konskap au Hanna, så hann lærde se å boda fålk. Så böjde hann po Åsoms fälad, så hann bode fårr se säl. Hade Ingors set 'en, så hade hann bled rädd fårr 'en. Han bar se ad såmm en rekti tynt. Hann stirra å bar se så jävla galed ad. Vi kalla 'n fårr Lars Tann å faren kalla vi fårr Märten Tann. Älla så skolle Åsoms-pågen hida Lars Mårtensen.

Länsmannen hann va där å skolle ta 'n fårr hann boda fålk; doktrana va jo fårrtrétada po 'en. Å di hade 'n po tjarran, männ tjarran kone ente gå. Så sa hann: De e väl bäst ja går au, ja e fårr tong. - Å sin kone hästana gåu. Å länsmannen bydde allri te å fårrsöga ta hann. (De va Sjöströmm, männ hann e dö nu). De va hox-pox såmm hann jore.

böjde = byggde.

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Ingemar Ingers.
Härad: Färs. Adress: Hvilan.
Socken: Södra Åsum. Berättat av Nils Öst, Vomb.
Uppteckningsår: 1930. Född år 1850 i Södra Åsum.

Uppteckningen rör Skolgång i S. Åsum i mitten av 1800-talet.

Skolgång i
Södra Åsum.

Där va ente mer än en skola i hela Åsoms färrsámlinj, när ja jikk i skolan. Nu e där nie. Vi va övor två hondra glytta i én skola. Hann lå te södor ámm Åsoms bro, te sýnnor ámm ån. Då skolle alla Sjöbona gå te Åsoms skola. Sin böjdes där en småskóla po Åsoms fälad, di kalla Fälas-skolan.

Nu va där skolepräst, såmm skolle lära glyttana ejäntelien. Så hålt hann skolemästare. De va pastor Jyllik. Sin fikk hann kall. Så jikk prästen inj ámm marnana me skolemästaren å jalp té å höra ápp läxorna.

Sin ble de ud-delt po alla glyttana, så di fikk värns non å höra ápp läxorna, pågana po pågana å tösorna po tösorna.

Då va där en skolsal, såmm va stärke än dinne haven. Där va
 säx alna bantja. Där va tål bantja ve vär sia. Di tål va påga- Skolgång i
 bantja å di tål va tösabantja. Så va där tjugefira sånna bantja. S. Åsum.
 Vi va nommeré rada. Ja hade nommor ét hondra åtati. Vi skrev i
 sånbänk; de va bara di minjste. Där va en sånbänk ve vär sia.
 Där va én te pågana å én te tösorna. Så lärde vi å stava po väd-
 djana. Där häjnde tabellor. Så sto vi i en kriss ve tabellen. Så
 sto där en montör inje i å hade en predje-pinj. De va långträked
 å stå där. Vi skolle ha növana po ryddjen.

Sånbänk, sandbänk; användes vid den första undervisningen i skrivning.

Ovan beskrivna skola var den s.k. "vexelundervisningsskolan" i Åsum, som upprättades genom donationer av år 1806 och 1808. Den hade ända till 1876 lärare med akademisk utbildning, men förändrades då till vanlig folkskola. - Anm. av upptecknaren.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

2693

7. 7

Födelsedagar å Vombs Nygård. Tjenarna delaktiga av födelse-
dagsfirandet.

När där va nån å fylla år, så bjöd spektören po dränjana.
Så va vi närre te láfodens å fittj va vi skole ha; mad å
brännevin. Å när där va nån teställninj po byggninjen, så fittj
vi alltid trakterninj.

Födelsedagar

Spektören; så kallades innehavaren av Vombs Nygård, efter-
som han förut varit inspektor å Övedskloster. (H. Monteborn)
f. 1812 d. 1891.

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Ingemar Ingers.
Härad: Färs. Adress: Hvilan.
Socken: Vomb. Berättat av Nils Öst, Vomb.
Uppteckningsår: 1930. Född år 1850 i Södra Åsum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2693

Uppteckningen rör Höslåttern å Vombs Nygård. (1870-talet).

Di va tre mann i änjen, når di rövste i hina-dana, å i gamle Norströmms tid va vi säxti mann. Å når vi tjörde inj, så tjörde vi me tål, fjortan ödja; vi tjörde ti tre homäjor po én gång.

Dänn fåste dan ja satte lé po Nygårs änj å de fåsta åred, ⁽¹⁸⁷⁴⁾
då va vi trettitré slätta-kara. Då hogg vi allt me lea. Då va där fårrdränj, såmm hogg fåre, så va di andre ätte enandra, fåst dränjana å sin dalönarna. Så hogg vi ätte varandra å to skår fårr skår. Vi jikk po en rudegång. Så jikk vi fåst åpp å sin nårr en hel omgång.

(När började höhösten?) - De va merändels dänn sjätte juli. Vi bejynnte når solen sto åpp. Så jikk vi te humm jikk nårr. Så jikk vi hömm. De va helt annen arbets-tid, änn såmm nu. Vi kone

Höslåttern i
Vombs Nygård.

hösta imellom säx, sju hondra lass i änjen, i stället fårr nu bédor Höslätter.
di hällten i änjen.

2693

Vi hade hondra å säxti tynnelånn änj te Nygår po dänn tiden. Nu e där ente mer änn hondra. De andra e tad ifrå, de kallas Bys änj å säljes. De e baronen, såmm har grés-akschon å säljor.

Vi fikk va så goa å eda en bid, injan vi jittj hömma-ifrå, fast de va tilia. Så fikk vi ente nåd, förän vi hade en omgång - å dänn va lång, de va ifrå Nygårs änjaväjj å te Synnorgårs skäl, å vi jore fira omgånga po dan. Så va de frokost Di hade maden mä se. Dalönarna di fikk ha egen kåst. Vi fittj ente gå hömm å eda nån måltid, udan kvällsmaden.

ACC. NR. 10.

10

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Ingemar Ingers.
Härad: Färs. Adress: Hvilan.
Socken: Södra Åsum. Berättat av Nils Öst, Vomb.
Uppteckningsår: 1930. Född år 1850 i Södra Åsum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2693

Uppteckningen rör Sjöbo by i forna tider.

Sjöbo by.

I mina påga-år då kamm de té, Sjöbo markad. Då va de meed bättor markad. Akk va de va rolet. Nu e de intentinj imod vatt de va då. De va östor åmm själva byen. Där va stort område. De e po jäsjivaregårens område. Där väjjen går ijennom Sjöbo ora, där va markasplass po bäddje sior åmm väjjen, bodde te sýnnor å nor.

Där fand^udes ente mer ånn én hanlare i min barndåmm. Då va där ente hällten så många hus såmm där nu e i byen. Gamla rynjor va de. De va ånkelt för.

Där som "spriten" å jarnhåndelen e, där närre ve själva tårjed, där har vad en bonagår. Ja tror hann brände au. Så

R.
Skriv endast på denna sida!

ble hann ente åppböjd po de vised. - Så va där Hålbarrs. De lå Sjöbo by.

te sýnnor åmm väjjen såmm går imod Våmm. Hann va byggmästare, så hann har böjt alla disse Våmms-gårana. De va en dokti byggmästare.

2693

Jässjivaregåren dänn lå te nor åmm tinjhúsed. De ved ja, fårr där har ja soded å tad många sypa inje, männ Jönsen hade -d.

Sjöbo gamla gästgivaregård, som liknade vanliga allmogehus å orten, låg på samma plats som den nuvarande. Den blev riven på 1890-talet. Fotografier av densamma hänga i ett rum i den nuvarande gästgivaregården. Söder om gästgivaregården ligger ännu det gamla tinghuset, byggt på Gustav II:s tid. Det användes numera som bostadshus. - I början av 1800-talet innehades Sjöbo gästgivaregård av änkefru Christiana Wankif (1770-1861), som sedermera överlät den till sin f.d. dräng Mårten Jönsson (1812-1876), nämnd här ovan. - Anm. av upptecknaren.